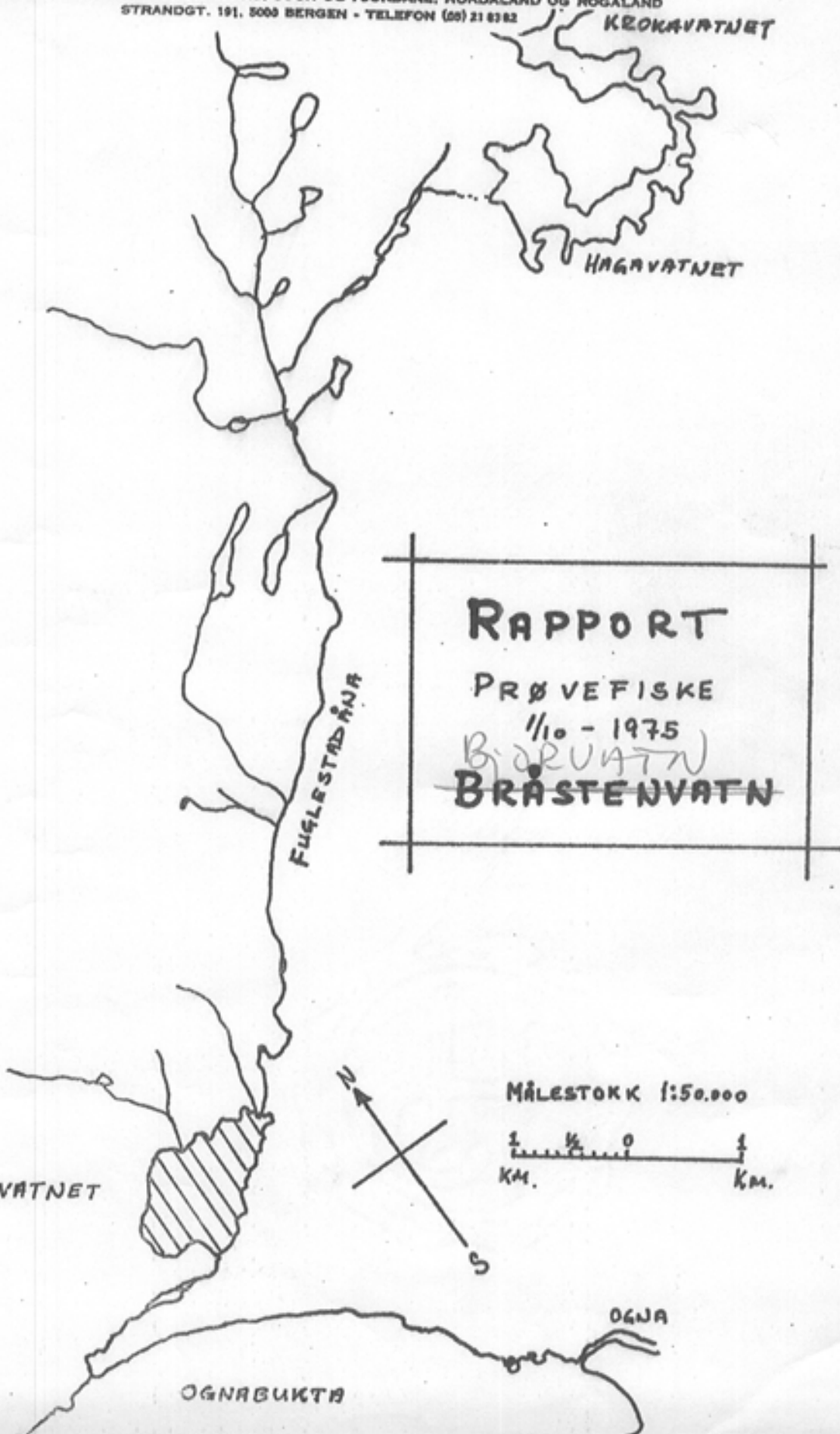

DIREKTORATET FOR VILT OG FERSKVANNSFISK
FISKERIKONSULENTEN I VEST-NORGE
DISTRIKT: SUNNMØRE OG ROMSDAL, SOGN OG FJORDANE, HORDALAND OG ROGALAND
STRANDGT. 191, 5000 BERGEN - TELEFON (08) 21 8382

INNLEDNING.

Denne rapporten bygger på et prøvefiske foretatt i Bjårvatnet 30/9-1/10-1975. Prøvefiske ble utført av folk fra Fiskerikonsulenten i Vest-Norge sammen med fiskeritekniker Einar Berg. Grunnen til denne undersøkelsen var en forespørsel om å endre de någjeldende fiskeregler i Bjårvatnet.

BESKRIVELSE.

Bjårvatnet ligg nederst i Fuglestadvassdraget tett ved sjøen og med et vannareal på ca. 90 ha. Vannet er gjennomgående grunt med større grunnområdet i utløpsenden. Det er omgitt av mye dyrket mark, beitemark og noe lauvskog. Avrenning fra dyrket mark virker gjødselende på vannet som også bærer preg av å være næringsrikt med frodig vegetasjon i og omkring.

VANNKVALITET.

Det ble ikke tatt vannprøve ved prøvefisket. Målinger utført av Fiskeforskningen på Ås viser følgende resultat fra Fuglestadvassdraget.

År	pH	El. led.evne µs/cm	Total hårdhet CaO/l
1972	5,68-6,71	36,5-54,4	3,8-6,8
1974	5,68-7,16	41,0-70,0	4,5-7,3

Med omsyn til fiskeproduksjon kan vannkvaliteten betraktes som god. Vassdraget kommer ikke inn under de sure sørlandsvassdragene i alle fall ikke i nedre del som omfatter Bjårvatn.

PRØVEFISKET/RESULTAT.

Det ble prøvefisket en natt med 8 garn (Jensen-serie) og garna ble spredd rundt vatnet. Det var bygevær og etter måten stor vannføring i Fuglestadsåna. Fangsten var på 51 aurer,

4 sjøaurer, 4 laks og en del skrubbeflyndrer. I vassdraget finnes det dessuten ål og stingsild. De viktigste fiskeslagene behandles videre hver for seg.

AURE.

Største auren var 29,0 cm lang og veide 290 gram og fordeling av fangsten på 3 cm lengdegrupper er:

	Lengdegrupper						Tot.
	- /19,0)	19,1 /22,0	22,0 /25,0	25,1 /28,0	28,1 31,0	31,1 /34,0	
Ant. fisk	-	9	28	12	2	-	51
Gj.sn. K-faktor	-	0,97	1,04	1,05	1,07		1,03
%-gytef.	-	22	21	42	(50)		27

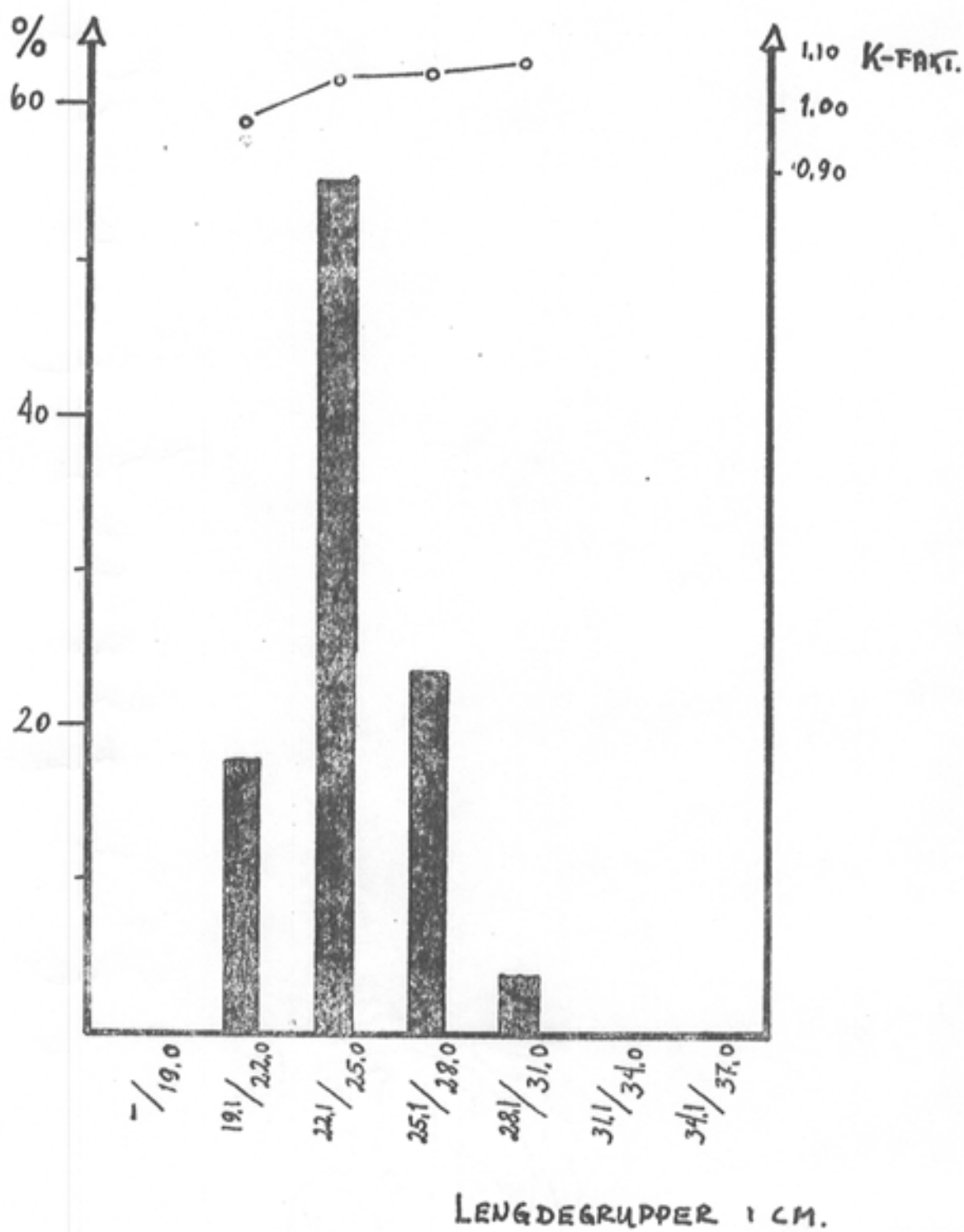
Lengdefordelingen er framstilt grafisk på fig. 1, side 3. Som det går fram av tabellen og kurven er hovedmengden av fangsten mellom 22 og 25 cm med forholdsvis lite større fisk.

Innslaget av gytefisk i fangsten var og lite (se tabellen). Dette kan skyldes at en del fisk var gått opp i elva for å gyte da prøvefisket ble foretatt. Kvaliteten på fisken var god både med omsyn til kjøttfarge og kondisjon. Den gjennomsnittlige kondisjonsfaktor var 1,03 og øket noe med størrelsen på fisken, noe som ikke skulle tyde på overbefolkning.

Ved hjelp av skjellavlesning og tilbakeberegning av veksten er den gjennomsnittlige lengdeveksten for aure i Bjårvatn grafisk framstilt på fig. 2, side 4. Den stiplede linjen viser en gjennomsnittlig tilvekst på 5 cm pr. år som er vanlig god vekst i vestlandsvatn. Som det går fram av kurven er veksten svært god særlig de to første årene (8,2 og 9,4 cm) Etter andre året er det en viss tendens til noe mindre vekst. Dette skulle tyde på svært gode næringsforhold for auren, men at bestanden er noe for stor i forhold til næringsmengden, derfor den langsomme veksthastigheten etter 2. året. Det var videre bare yngre fisk i fangsten, der mesteparten var 3-åringer (2+).

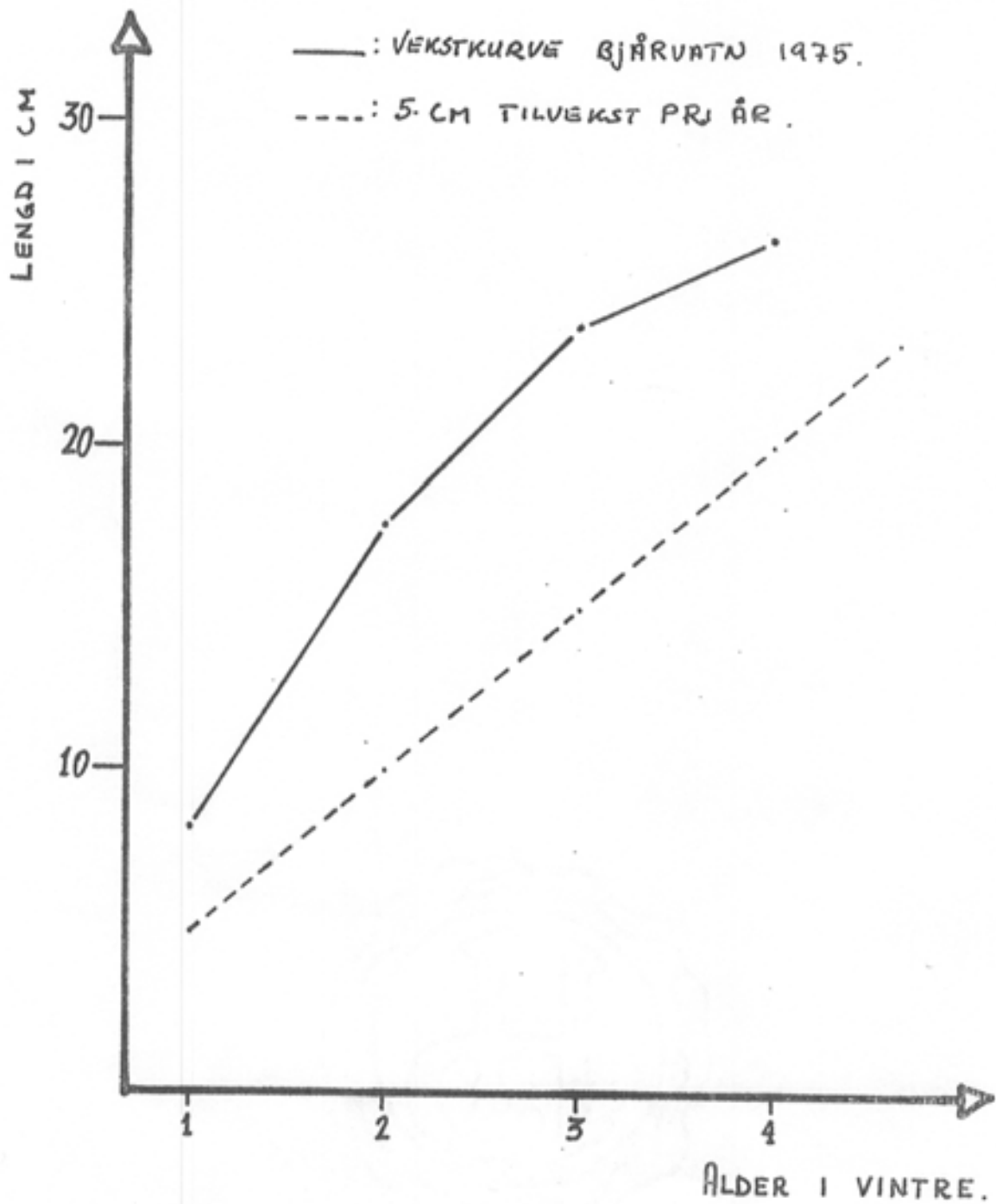
Bjårvatnet, Fuglestadvassdraget

LENGDEFORDELING OG KONDISJONSFAKTOR AV
FANGSTEN FRA PRØVEFISKET HØSTEN 1975.

Bjårvatnet, Fuglestadvassdraget.

TILBAKEBEREGNET VEKST HOS AURE FRA
PRØVEFISKET HØSTEN 1975.

Fiskens mageinnhold ble undersøkt og var dominert av stingsild med en del linsekreps og fjærmygg. Mange mager var tomme. Tabellen nedenfor gir en liten oversikt over mageinnholdet.

Næringsdyr	Antall fiskemager	Frekvens %
Stingsild	13	24
Linsekreps/plankton	8	16
Vårfluer L	5	10
Fjærmygg L.	8	16
Snegler/muslinger	6	12
Buksvømmere	3	6
Vannkaly	2	4
Tom mage	27	53

Gyteforholdene i Fuglestadsåna som er viktigste tilløpselv var gode og skulle gi tilstrekkelig rekruttering til vannet.

Prøvefisket viste at aurebestanden i Bjårvatnet trolig er noe tett, dette til tross for gode næringsforhold og god vekst de første to årene.

LAKS/SJØAURE.

Det ble fanget fire sjøaurer fra 26,2 cm til 36,6 cm og største fisken veide 480 gram. Ut fra skjellprøvene så det ut til at fisken hadde tre år i elv/vann før den vandret i sjøen/brakkvatn. Størrelsen på sjøauren ved utgang fra elv/vann var 23-25 cm. Dette er meget høyt selv til sjøaure å være. Veksten de to første årene er meget gode og faller sammen med veksten av vanlig aure i vannet.

Grunnet det vesle materiale (4 fisker) er det vanskelig å dra noen konklusjon vedrørende sjøaurebestanden. Forholdene bør undersøkes nærmere og mer materiale må innsamles for å gi svar på en del interessante spørsmål. Sjøaurebestanden er trolig ikke svært stor.

Det ble videre fanget 4 laks fra 57 cm til 78 cm. Den største laksen veide ca. 5 kg, det var ikke nyoppgått laks. Fiskene var i gytedrakt og kvaliteten var deretter. Alderen ved utvandring fra elv/vann til sjøen var tre vintre (en fisk var to vintre gammel). Alle fiskene hadde ett år i sjøen/havet. Når det gjelder veksten gikk det samme igjen som for sjøauren, svært god vekst de to første årene og stor fisk (smolt) ved utgangen til sjøen, 20-22 cm. Materialet er også her for lite til å dra noen konklusjon.

Elva ovenfor Bjårvatn ble heller ikke undersøkt med hensyn til laks- og sjøaureproduksjon. Det er derfor viktig å få dette undersøkt. Bare to av garna var egnet til å fange laks og ut fra det må denne fangsten betegnes som bra. Det er trolig en god bestand av laks i vassdraget.

ÅL.

Det ble ikke fanget ål ved prøvefisket. Vannets beliggenhet og næringsrikdom skulle tilsi god produksjon av ål. Bare fra selve Bjårvatnet vil det vandre ut ca. 3-400 kg ål hver høst, i tillegg kommer det som blir produsert i vassdraget ovenfor. Denne ålen blir ikke beskattet og verdier for ca. kr. 5.-6.000,- "renner" så å si unyttet ut i havet hvert år.

ANDRE FISKESLAG.

I tillegg til ovennevnte fiskeslag finnes også skrubbeflyndre og stingsild. Stingsilda er ingen matfisk, men er en viktig del av auren næring. Stingsilda er også mellomvert for måsemakken, noe som kan medføre sterke parasittangrep på auren

særlig dersom bestanden blir tett (overbefolka). Verdien av auren vil da minke betraktelig. Det er derfor viktig at aurebestanden ikke blir for stor.

Skrubbeflyndra derimot er en god matfisk og bør absolutt utnyttas. Videre er det et visst marked for småflyndre til utsetting i dambruk. Innsamlingen kan imidlertid være noe vanskelig.

KONKLUSJON.

Bjårvatnet er med sin beliggenhet og næringsrikdom et fiskeribiologisk interessant vann som absolutt bør undersøkes nærmere. Prøvefisket høsten 1975 viste at produksjonsmulighetene for fusk er svært gode. Vannet har en noe tett bestand av hurtigvoksende aure av god kvalitet. Fangstresultatet av laks og sjåaure var forlite til å kunne trekke sikre konklusjoner vedrørende disse bestander, og det er derfor viktig at produksjonsforholdene for laks og sjåaure undersøkes. Prøvefisket indikerte likevel en god laksebestand og noe mindre sjåaure i vassdraget. Både laks- og sjåaureungene vokste hurtig og hadde forholdsvis kort tid i vassdraget før utvandring til sjåen/havet. Størrelsen ved utvandring var også bemerkelsesverdig høy. Dette bør derfor undersøkes nærmere. Åleproduksjonen som antas å være høy, bruttoverdi på ca. 5.-6.000,- kroner pr. år, er hittil ikke blitt utnyttet.

FISKEREGLER.

Da laks og sjåaure går opp i Bjårvatnet og Fuglestadåna, må vassdraget regnes som lakseførende så langt laksen går opp i elva. Ifølge §81 i lov av 6. mars 1964 om laksefiske og innlandsfiske vil de bestemmelser som gjelder for fiske etter laks og sjåaure også gjelde for fiske etter innlandsfiske i Bjårvatnet. Dette vil blant annet si at det bare er tillat å fiske med garn med maskevidde 5,8 cm eller større fra mandag kl. 18.00 til fredag kl. 18.00 i tiden 1. mai til og med 31. august. Dette gjelder også for fiske med oter.

Disse bestemmelsene gjør utnyttelsen av innlandsfisket vanskelig, og var grunnen til at det 25. april 1970 kom nye fiskeregler for blandede vassdrag i Vest-Norge hvor det heter i § 1:

I sjøar og vassdrag der det går laks eller sjøaure er det tillatt å fiska etter innlandsfisk med setjegarn utan maskeviddeavgrensning og utan vekefredning i den tida det er lovleg å fiska etter laks og sjøaure når det vert fiska i større avstand enn 200 meter frå elve- eller bekkeos, og setjegarnet står på botnen i heile si lengd og har alle flytarar (kork o.l.) neddykte. Desse føresegnene gjeld ikkje for sund eller delar av vatn eller sjøar der breidda er mindre enn 200 meter målt på tvers av sundets, vatnets eller sjøens retning med middels sommersvasstand. I Granvinvatnet i Granvin kommune, i Hordaland fylke er det berre tillatt å fiske etter innlandsfisk med garn som botnar som nevnt ovenfor i tida frå og med 1. mai til og med 15. juni og med minste tillatte maskevidd 35 mm. I Evangervatnet og Vangsvatnet i Voss kommune er fiske med setjegarn tillatt frå og med 1. april.

Desse sjøar og vatn er unnanteke frå føresegnene i 1. avsnitt om maskevidd og vekefredning og fylgjer dei føresegner som gjeld for lakse- eller sjøaurefisket:

I Rogaland fylke:

Fotlandsvatnet i Eigersund kommune.
Bjårvatnet i Hå kommune.
Grudevatnet og Lonevatnet i Klepp kommune og alle lakseførandre vassdrag innan Time kommune.

Som det går fram av §1 så er Bjårvatnet unntatt fra denne bestemmelse. Det^{er} nå oppe til vurdering å la bestemmelsen også gjelde for Bjårvatnet.

Videre i §1 heter det:

I sjøar og vatn, unnanteke Eidfjordvatnet og Granvinvatnet i Hordaland fylke, er fiske med stong og handsnøre etter innlandsfiske tillatt heile året.

Det er derfor tillatt å fiske med stang og handsnøre etter innlandsaure i Bjårvatnet hele året.

KULTIVERINGSTILTAK.

Når det gjelder laks og sjøaure bør det utarbeides en plan for utsetting av laks- og sjøaureyngel/settefisk. Dette kan ført gjøres etter en nærmere undersøkelse av produksjonsforholdene i Fuglestadåna. Oppgangsforholdene for laks og sjøaure fra sjøen bør sikres og eventuelle fredningssoner vurderes.

Da bestanden av vanlig aure er for stor i Bjårvatn bør denne reduseres en god del. Dette vil bedre kvalitet og størrelse på fisken. Hvor mye fisk som skal fiskes opp er vanskelig å si før vannet er prøvefisket en gang til. Utfiskingsmengden er avhengig av hvilke fiskestørrelse en ønsker i vannet og hvorledes vannet skal drives. Som et foreløpig tall foreslås utfisket ca. 1.000 kg eller ca. 8-900 fisk.

DRIFT/BRUK.

Den trolig beste utnyttelsen av Bjårvatnet er å drive det som et sportsfiskervatn med salg av flest mulig fiskekort i sesongen. Vannet ligger idyllisk til ikke langt fra de store befolkningssentra og med en stor campingplass like i nærheten. Vannet høver godt til sportsfiske særlig fra båt. Sportsfiske fra land er også godt mulig, særlig langs øst-siden av vannet.

Bruk av garn i sportsfiskesesongen bør innskrenkes eller helst unngås. Dette for å legge forholdene best mulig til rette for sportsfiskerne.

Restproduksjonen av fisk kan så fiskes opp med garn om høsten (ettersommeren). Dette fisket bør forbeholdes grunneierne etter en viss garnfordeling.

Verdien av fiskekortsalget vil trolig overstige fiskens kjøttverdi, og i tillegg kommer inntekter på utleie av båter m.m.

Det kreves imidlertid en del arbeid for å drive dette skikkelig og ikke minst et godt samarbeid mellom rettighetshaverne. Det er derfor meget viktig at det dannes et grunneigarlag/ eller en forening som skal stå for denne driften; fiskekortsalg, båtutleie m.m. og være ansvarlig for å gjennomføre de kulturtiltak som er nødvendig.

Fisket i Bjårvatnet representerer ikke uvesentlige verdier både med omsyn til kjøtt verdien og til sportsfiskeverdien (rekreasjon). Disse verdiene bør absolutt utnyttes. Samarbeid mellom alle grunneiere/fiskerettighetshavere i et lag vil være en god start på dette arbeidet.

Erlend Waatevik
Erlend Waatevik